

Daktaro Jono Šliupo Gyvenimas ir Veikla Amerikoje

ŠIMTAS METŲ NUO ŠLIUPO GIMIMO

Jonas Šliupas gimė 1861 metų kovo 8 dieną Rakandžių kaime, Šiaulių apskrityje; Mintaujos gimnaziją baigė 1880 metais pirmuoju mokiniu ir paskui du metus lankė Maskvos universitetą, pirmą filologijos, paskui teisių skyrių. Čia jis su Jonu Vileišiu ir kitais leido slaptai laikraštėlį "Aušrą", kurios išėjo 15 numerių. Tuo pačiu laiku Šliupas veikė su lenkų socialistais ir rusų socialrevoliucionieriais. Už politinę veiklą 1882 metais areštuotas ir jau nebegalėjo Rusijoje toliau mokslo tęsti. Išvyko užsienį ir 1883 metais pradėjo redaguoti Prūsijoje ėjusią "Aušrą", bet policijos persekiojamas, negalėjo ir čia įsikurti. 1884 metais atvyko Ameriką. Dabar pasiklausykim jo paties pasakojimo, ką jis čia rado:

"Aš atvažiuavau netaip, kaip šių dienų emigrantai važiuoja į Ameriką," rašo jisai. "Mane išvijo. Man nieko kito ne liko, kaip tik įrtis per okeaną, arba eiti į kalėjimą ar į Sibirą. Aš saldžių pyragų (Amerikoje) nesitikėjau. Bet tai, ką aš čia radau, ir mane iš pradžių nustebino. 1884 metais atsidariau ant Amerikos žemės, vienas, be kalbos, be draugų ir be pažįstamų. O be to, ir pinigų neturėjau. Jokio amato nemokėjau. Kur dirgti? Nuėjau į kontorą, kur teikė darbą ateiviams. Tenai pasiūlė važiuoti į farmą. Tuojau sutikau. Pasitaikė pradėti dirbti liepos karščių metu. Neprašęs sunkiai dirbti, vargstu. To dar maža. Mane pristatė karvių melžti! Amerikoje karves melžia savotiškai—visa sauja. Aš, žinoma, tokio darbo nemokėjau. Todėl davė man dirbti su lopeta. Visas butų būvė gerai, jeigu ne mano švelnios, nors ir didelės, rankos—nepratusios čiupinėti kietus daiktus. Aš sirado baltosios pusės, ant vienos plastakos ir prstų suskaičiau 24 tokias opas, o ant kitos—25. Negalėjau nei pirštų sulaukti, o kur skausmas buvo neapsakomas!"

"Netrivojau ilgias. Pametęs darbą, pėsčias nuėjau keletą mylių, nešinas savo mantą ant kupros, lyg Lietuvos kromelininkas žydėlis, ir atsidariau apylinkėje Newbourgho, kur po keletos dienų poilsio stojau dirbti į plytynę. Tas darbas dar labiau man rankas sužalojo. Todėl metęs darbą, nuėjau pėsčias į Naujorką, kur ketinai mokintis bent kokio amato. Ir iš tiesų, pristojau prie barzdaskutystos, kurioje prasilavęs, su vienu puslietuviu iš pusės buvau jau įsitaisęs savo "balbierne".

Taip Šliupas rašė apie pirmuosius savo žingsnius Amerikoje. Kas ašitiko su jo "balbierne", neturim žinių. New York'e jam teko susitikti su Miku Tvarausku, buvusiu subankrutavusiu "Gazietos Lietuviškos" leidėju. Abu du buvo bedarbiai, bet Tvarauskas turėjo šioji-tokia spaustuvėlė, todėl jiedu sumanė leisti naują laikraštį. Pavadinome jį "Unija". Bet nebuvė iš ko gyventi. Be to, jie

du negalėjo susitaikyti ir dėl laikraščio krypties. Šliupas pasitraukė.

Atsisveikinęs su Tvarausku ir jo "Unija", Šliupas suorganizavo New York'e bendrovę naujam laikraščiui leisti. Pavadinome ją "Lietuvos Myletojų Draugija" ir pradėjo leisti laikraštį vardu "Lietuviškasis Balsas". Bet nesisekė ir šitai.

Šliupas vargo prie to laikraščio iki 1888 metų, ir tais metais persikėlė su juo į Shenandoah'ry, kur tada buvo gausesnė lietuvių kolonija. Čia "Lietuviškasis Balsas" visai sustojo.

Priešų pajukiamas, šmeižiamas ir niekinamas, Šliupas iš viešojo gyvenimo laikinai pasitraukė ir, gerų žmonių padedamas, nuvyko Baltimorėn ir įstojo į John Hopkin's universitetą medicinos studijuoti.

Atsimindamas savo vargus prie "Lietuviškojo Balso", jis vėliau "Vienybėje" rašė: "Gyvenau be galo skurdžiai, gulėjau spaustuvėje ant žemės, o valgyti karta per dieną ir kitą nieko neturėjau; vėliai eidavau gulti ir 5 valandą rytmei keldavau. Mano darbštumas apsimokėjo tik tuo, kad iš lėto įsikūrė būrelis susipratusių lietuvių..."

Baigęs mokslą, Šliupas vertėsi gydytojo praktika Plymouth'e, Shenandoah'ry ir galutinai įsikūrė Scranton'e. Bet budamas dinamiško budo, ilgai be visuomeniškos veiklos negalėjo nurimti. Dar Hopkin's lankydams suorganizavo Lietuvių Mokslo Draugiją knygoms leisti.

Jis rašė krygas, leido ir redagavo laikraščius, skelbė lenkams kovą ir smerkė lietuvių kunigus, kurie organizuodavo mišrias lietuvių-lenkų parapijas bei draugijas. Buvo geras kalbėtojas ir malonus budavo jo klausytis. Stambus jo kuno sudėjimas, didelė galva ir patriarchiška barzda taipgi nemaža svorio jo kalboms pridudavo. Kai jis kalbėdavo apie gerus dalykus, jo balsas budavo švelnus, iš jo veido šviždavo maloni šypsena; bet jeigu pradėdavo atakuoti lietuvių priešius, jo akys sužibudavo, balso tembras pasikeisdavo ir griausmu pavirsdavo. Priedui, jis dar užakcentuodavo jį trenkdamas kumščiu į stalą, arba smarkiai trepteldamas koja į grindis.

Visos jo kalbos, visi raštai, visos jo sukurtos organizacijos, vienu žodžiu—viskas buvo aukojama lietuvių, lietuvių tautos pakėlimui. Amerikoje jis išgyveno apie 33 metus, ir tą laikotarpį draugiškai galima vadinti Šliupo Gaidyne.

Negalim tačiau sakyti, kad jis nepadarė klaidų. Jis pats dažnai sakėdavo: "Arklis ant keturių kojų suklumpo, o žmogus ant dviejų imsi mat, ir nesuklumpsi!"

Dėl staigaus ir karšto budo jis kai kada išsišokdavo. Amerikon atvažtaves jis buvo socialistas. Savo "Lietuviškame Balse" (Nr. 22, 1888) jis rašė, kad Lietuva atgimianti tik darbininkų klasės iškilimu. Ir ne tik tai Lietuva, bet daugelis tautų atgims

Aušrininkas dr. Jonas Šliupas su šeima

Is kairės į dešinę sėdi: Eglė Šliupienė ir dr. Jonas Šliupas; stovi dukros Hypatia (dabar Žiurienė) ir Aldona (dabar dr. Šliupaitė).

"šiu darbininkišku pamatu," tvirtino jisai. Senovės Lietuva remdavo tik kungaikišiais ir ponais—aiškino jis—gi naujoji Lietuva atsiremianti darbo žmonėmis. Tada ji nebuzianti "pastatyta ant vėjų."

Savo įsitikinimą darbininkų klasės iškilimu Šliupas stipriai pabrėžė ir lenkų kalba išleisť savo brošiuroj "Liwi-li Polacy" (1887 m.), kur jis pasakė: "Politiniai įvykiai Europoje vyksta socialistinės revoliucijos įtakoje." Tas sąjudis pasiekias ir Lietuvą, sugrąžindamas jai politinę nepriklausomybę. Lietuvių inteligentuose esą jau nemaža socialistų.

Per dešimtį metų po savo atvykimo Amerikon Šliupas rašydavo ir kalbėdavo kaip tvirtai įsitikinęs socialistas. "Tiktai socialistai turi gerai išdirbtą ir išganingą programą," sakėdavo jisai. Dėlto 1905 metais socialistai buvo paskyrę jį savo organizacijos išdinininku, o vėliau ir revoliucijai remti komiteto kasinininku. Ir jis energingai darbuos. Bet kai vėliau jis susiparko su "Kovos" redaktorium J. O. Sirvydu dėl revoliucijai surinktų aukų paskirstymo, jis suardė tą komitetą, kurio kasinininku buvo paskiras, ir metė socialistų organizaciją. Ir nuo to laiko jis gero žodžio socialistams jau neturėjo.

Toks jau buvo Šliupo budas: pritarėdavo jo sumanymams, tai turėdavo geriausią draugą; bet pasipriešindavo arba pakritikuodavo jį, tai sukelėdavo prieš save kieną ir kerštingą oponentą.

Susipykęs su Sirvydu ir dėlto pasitraukęs iš socialistų organizacijos, Šliupas pradėo savo veiklą koncentruoti tautinėje plotmėje, visada pasiikdamas užgrūdytu laisvama-niu. Emė daugiau rašyti istorinėmis temomis apie lietuvių tautą ir Lietuvą.

Idomu budavo klausytis, kai jis imdavo pasakoti apie lietuvių kilmę ir nuėjus mūsų tautos kelius. Jis visur matydavo mūsų bočių paliktų

pėdsakų. Bostono lietuvių socialistai kartą pakvietė jį, kad atvažiuotų čion pasakyti "prakalbą." Kad ir atšalęs nuo jų, vis dėlto kvietimą priėmė, atvažiavo ir išdrožė smarkią kalbą prieš "Romos agentus."

Vakarui pasibaigus, dr. F. Matulaitis ir aš nusivežam jį viebutin vakarienės. Šliupas užsisakė steiko, bet pridurė: "Su cibuliais!" Negras patarnautojas išvertė akis: "What does that mean?" Šliupas paaiškino jam angliškai, kartu pastebėdamas, kad jis, viebučio patarnautojas, turėtų išmolti lietuviškai, nes lietuvių kalba esanti seniausia ir gražiausia.

Juodveidis šyptelėjo ir nuėjo, o Šliupas pradėjo vystyti šią temą plačiau. Iš tikrųjų, kur tos mūsų kalbos nerasi? —kalbėjo jisai. S ai, sako, Balkanų pusiasaly yra kalnuota sritis—Trakija. Ar tai ne lietuviškas vietovardis? Juk ir Vilniaus krašte turime Trakus. Čia aišku kaip ant delnicai remti komiteto kasinininku. Ir jis energingai darbuos. Bet kai vėliau jis susiparko su "Kovos" redaktorium J. O. Sirvydu dėl revoliucijai surinktų aukų paskirstymo, jis suardė tą komitetą, kurio kasinininku buvo paskiras, ir metė socialistų organizaciją. Ir nuo to laiko jis gero žodžio socialistams jau neturėjo.

Pagaliam, juk ir pa'ys Balkanai lietuviškas žodis—Baltiknai. Kaip žinote, sako Šliupas, jų viršūnėse žiemą ir vasarą baltuoja sniegas; dėlto lietuvių ir pavadinę juos baltikniais. Tai esąs kitas įrodymas, kad mūsų tauta yra tenai gyvenusi.

Na, o kas yra, Karpa'ai? Irgi lietuviškas žodis—Karpučiai! Mat, kai žiuri is tolo, tie kalnai atrodo kaip kokios karpės, iškilusios ant žemės kupros, dėlto lietuvių ir praminę juos Karpuočiais tik slavai tą vardą iskraipę, padarydami Karpatus.

Išgilinęs lietuvių senovę, Šliupas paraiškė noro paršokti viešoj Bostono bibliotekoj žinių apie hititus, kurie dar Kristui negimus gyvenę Mažojoj Azijoje. Jo manymu, lietuvius su hititais kažkaip jungianti bendra praeitis. Jų gyventas kraštas vadinosi Kappadokija (Cappadocia). Šliu-

po manymu, tas vardas esąs lietuviškos kilmės, susidaręs iš dviejų žodžių frazės: kapa duoti—palaidoti numirėlį.

Taigi rytojaus dieną visi trys nuvažiuome į Bostono Public Library, išvertėme knygyno kartotekas, bet aiškesnių žinių apie hititus neužtikome. Yra spėjama, kad jų imperija buvo įsikursi apie 1400 metų dar Kristui negimus, bet apie 800 metų prieš Kristų žlugusi ir buvusi užmiršta. Tik'ai 1870 metais prof. Sayce surado jos buvimą pėdsakų. Jo manymu, hititai gyvenę Mažojoj Azijoje dar nuo Ledų Gdynės ir varėtoje paveiklinį raštą, kuris iki šiol dar nėra iššifruotas. Spėjama, kad jie priklausę chaitų rasei; jeigu taip, tai su lietuvišiais negalėjo turėti nieko bendra. Matyt, Šliupas šito dar nežinojo.

Apie lietuvių tautos praeitį Šliupas buvo jau parašęs keletą knygų: "Lietuvos Praeitis, Dabar is ir Ateitis," "Lietuvių Protėviai Mažojoj Azijoje," "Lietuvių Tauta Senovėj ir Šiandien," ir vis išėjojo papildomų žinių apie hititus.

Kilus Europoje Pirmajam Pasauliniam Karui, Šliupas labai rūpinosi Lietuvos likimu: 1917 metais jis nuvyko net į Stockholmą, kur buvo tuo reikalu suaukta lietuvių konferencija. Iš Stockholmo jis atsidūrė Voroneže, Rusijos gilumoj, kur buvo susitelkusių ruko karo audros pabėgusių lietuvių. Lietuvos nepriklausomybė dar nebuvo paskelbta, ir Šliupas skundėsi, kad jį labai kankinusi nostalgija—"vynčis ilgesys. Esą, nesirori reiki valgyti, nei miegoti, kai nėra tėvynės. Stačia! nėra žmogui gyvenimo be tėvynės!"

Pagaliam, Lietuva tapo nepriklausoma valstybė, ir Šliupas atsidarė laisva tėvyne. Ir bematant jis stoji jai dirbi: 1919 metais jis jau organizuoja Londone Lietuvos Atstovybę, ir tai pačiais metais laiki-nokini vyriausybė paskiria jį atstovauti Lietuvą Rygoje. 1921 metais jis jau darbuotari pačioj Lietuvoj, kur kartu su kitais sudaro Garlaivių Bendrovę ir tuojau atvyksta Amerikon kelti jai pinigų.

Atsikursią nepriklausomą Lietuvą amerikiečiai lietuviai tuomet karštai rėmė, ir netrukus Šliupas čia sutelkė tai bendrovei 500 akcininkų, kurie sudėjo jai \$47,700 kapi-talo.

Šliupas buvo didelis akcinių bendrovių entuziastas. Jo pastangomis Biržuose buvo sukurta bendrovė "Agaras" ir atgaivinta tenai spaustuvė, kurią dar prieš karą buvo įsteigęs Martynas Yčas, Šliupo žentas. Šliupas dabar jė jo į tą snaustuvę savo pinigų gavim iš Prūsų patyrusių spaus-tuvininką ir pradėjo leisti "Biržų Žinias". Be to, jį įsteigė tenai Elinės Draugijos skyrinį ir įsijurė į Biržų Banką, kurio valdybą sudarė du kunigai ir du daktariai, bet dvasiškai tuojau pasitraukė, nes Šliupas viešoj salio kalbėj pasakė, kad Lietu-vo kunigai, tai "dykadonių minia".

Jis gerbdavo darbą. Tiktai darbas ir darbas pakels mus tautą, sakėdavo jisai. Ponai, kunigai ir kitokie dykadoniniai ja nušmukdė, bet sunkus

žmonių darbas ją pakels. Ku-rybiniam darbiui jis ragno ir bendruomenes steigti. Kartu su savo žentu M. Yču jisai i-kurė "Nemuno" ir "Dubysos" bendroves, Biržų gelžkeiuko bendrovę, Lietuvių Garlaivių Bendrovę, "Glyno," "Ringu-vo," "Spindulio," "Laimės" ir keletą kitokių vardais bendrovių. Anksti rytais jis eida-vo į Biržų gimnaziją, kur dėstė higieną ir visuosinę litera-tūrą, o dienomis dirbo banke. Vakara is rašydavo prie kero-sininės lempos.

Biržuose gyvendamas jis turėjo reną forduką ir dažnai išvažiuodavo juo pažiūrėti, kaip gyveno ir dirbo kaimie-čiai. Draugiškai su jais pa-sišnekėdavo, duodavo naudrių patarimų, ir žmonės labai jį mėgdavo. Nuvažiuodavo ir į Šiaulius, kur veikė jo įkur-ta spaustuvė "Titnagas" ir Elinės Kultūros Draugija. Šiauliuose buvo įsteigos ir "laisvamanių kapinės, kurios" yra palaidota ir Amerikoje mirusiu kun. V. Dembickio pe-lenų urna.

Dar 1907 metais Amerikoje gyvendamas Šliupas buvo pa-rašęs ir išleisęs knygėlę "Tiki-ri ir Netikri Šventieji," kuri buvo greitai išpirkta ir nie-kam čia nekilo mintis protes-tuoti dėl jos. Bet štai, kai an-trą jos laidą Šliupas išleido 1929 metais Šiauliuose, jis be-matant atsidūrė Šiaulių Apy-gardos Teisme, kaltinamas "Dievo šventųjų išniekinimu" ir "katalikų tikybos žėdimu." Nubaus'as užtai vienu mėne-siu kalėjimo, Šliupas apeliavo į Vyriausį Tribunalą, bet ape-liacija buvo atmesta. Tik prezidentas atleido jį nuo bausmės.

Iš nepriklausomos Lietuvos Šliupas buvo atvykęs Ameri-kon dviem atvejais: 1921 ir 1936 metais. Pa-kutiniu at-vykimu jis tikėjosi galėsiąs išrinkti nors dalį pinigų iš bu-vusiųjų jo pacientų, kurie li-jo jam skolingi už gydymą \$15,000 su viršum. Ar išrin-ko kick, mums neteko suži-roti.

Situo atsilankymu jis daly-vo ir Amerikos Lietuvių Kongrese, kuris buvo suauk-tas Clevelande rikalaunant demokratinei santvarkos Lie-tuvoje atsteigimo. Pasipra-tsis balso, jis pasakė ir kalbą kongrese. Bet kalbėjo jau lė-čiai, pr'kimusiu balsu, nei kar-čio nesudavęs kumščiu į stalą ir netreptelėjęs koja į grindis, kaip gniau savo ka'bas ak-centuodavo. Šliupas jau buvo laug patikėję, nuvargęs ir asenęs. Jo buvusi juda-jarda iš plaukai dabar buvo abalė kaip sniegas. Vaikš-čiojo atsargiai, lazdele pas-temdamas.

Grįždamas Lietuvon ir pas-tutinį kartą su amerikiečiais susisveikindamas, jis rakėsi- toris numirti tėvynėje. Deja, likimas lėmė kitaip. Pradė-us Rusijos bolševikams už-olusti Lietuvą, Šliupas kartu su kitais iš Lietuvos pasitrau-ė į Vakarus ir a'sidūrė rem'vyje. Jis mirė 1944 metų lapkričio 6 dieną, ir ten jo būnas, senovės lietuvių papo-čių, buvo sudegintas kremato-riume. Vėliau jo šeima at-sivežė jo urną su jo pelenais Amerikon ir palaidojo Chica-gos Lietuvių Tautinėse Kapi-nėse, kur jo atminčiai dabar

yra pastatytas paminklas. (Ištrauka iš spausdinamos mano knygos "Lietuvių Išeivija Ameriko-je.")

S. MICHELSONAS

Lietuvos Pasiuntinybės Washingtonė Žinios

S. m. vasario 8 d. JAV Prezidentas ir Ponia J. F. Kennedys surengė pirmą priėmimą Baltuose Rumuose. Diplomatinio Korpuso misijų šeimoms. Jame dalyvavo Lietuvos Atstovas ir Ponia O. Kajeckienė.

Vasario 16 Lietuvos Atstovas ir Ponia O. Kajeckienė surengė priėmimą Lietuvos Pasiuntinybėje.

Pakvietimus priėmė Valstybės Departamento aukšti pareigūnai, senatoriai, kongresmanai, bažnyčių sigistariai, visuomenininkai, žurnalistai. Diplomatinio Korpuso nariai ir viešos lietuvių.

Apie priėmimą plačiai parašė "The Evening Star" 1961. II. 17 d. ir "The Washington Post" 1961. II. 18 d., duodami ištrauką iš JAV Valstybės Sekretoriaus Dean Rusk laiško, atsiųsto Vasario 16 pro-grama, Lietuvos Atstovui, bei išvardydami eilę asmenų, kurie priėmė dalyvavo.

Pažymėtina, kad Vasario 16 tautinės vėlavos plevėsavo ne tik prie Lietuvos Pasiuntinybės bei La'vijos Pasiuntinybės, bet, pirmą kart, ir prie kaiti bei Bolivijos Ambasadų Washingtonė.

J Vasario 16 priėmimą atsilankė iš Valstybės Departamento Ambasadorius Charles E. Boh'em, specialus padėjėjas Valstybės Sekretoriaus, Europos Skyriaus viršininkas, Valstybės Sekretoriaus padėjėjas p. Kohler su žmona, Protokolo Sefo pavaduotojas Clement E. Conger, Ponia B. Guffler, JAV Ambasadoriaus Suomijai žmona, Rytų Skyriaus Direktorius ir Ponia H. C. Vedeler, pp. Warren sr. ir jr., p. R. W. Tims oei p. R. Selby su žmonomis, iš Baltijos skyriaus, Iš diplomatinio korpuso kvietimus priėmė Nicaragos (diplom. korpuso dėkamas), Ceylono, Vietnamo, Kinijos, Saudi Arabijos, Libanijos, Libano, Haiti, Jordano, Kolumbijos, Airijos, Islandijos, Cambodžio ambasadoriai su žmonomis, La'vijos Ministris ir Ponia A. Spekke, Laos Atstovas, Kanados, Vokietijos, Ispanijos Ambasadų Ministras patarėjai. Iš senatorių kvietimus priėmė Th. J. Dodd ir K. B. Kesting; iš kongresmanų — pp. McCormack, William T. Murphy, D. J. Flood, M. A. Feighan, E. Kelley, J. Grove Fulton ir W. Scranton. Iš bažnyčios hierar-chų kvie'timus priėmė Washingtono Ark'vyskupas F. A. O'Boyle, vyskupas P. M. Hannan, Mgr. J. K. Cartwright, Mgr. John S. Spence, Mgr. prof. J. A. Abbo, buvęs savu laiku Nunciatureje Kaune, Senato kapelionas F. Brown Harris su žmona, pastorius B. Braskamp su žmona, pulk. karo kapelionas J. Chmielewski Mgr. Mundell, pastorius A. Veingbergs, lietuviai kunigai Bartis, Giedra, Jotiras ir Tėvas G. Sabataitis, S. J.

M. LEO VASII,
EditorB. PIVARONAS
ManagerYearly Subscription Rates
In the United States \$4.00
To Foreign Countries \$5.00
307 West 30-th Street
New York 1, N. Y.
Tel. LAckawanna 4-5529Susivienijimo kuopų skubus pranešimai turi būti pristyti ne vėliau savaitės laiko prieš laikraščio išleidimą. Redakcija straipsnius ir korespondencijas taisyti savo nuomone.
Keičiant adresus būtina paduoti kito zono numerį.

MUSŲ REIKALAI

Žymaus veikėjo Juozo Arlausko netekus

Nekviestoji viešna-mirtis be jokio pasigailėjimo skiria iš gyvųjų trąpą senesnę kartos mūsų organizacijos ir visuomenės žymius veikėjus. Visai neseniai mes neteko me Susivienijimo centrinio sekretoriaus dr. M. J. Viniko, o dabar mus pasiekė nemaloni žinia iš Bostono, kad vasario 27 dieną iš gyvųjų tarpo išsiskyrė Juozas Arlauskas, ilgametis mūsų organizacijos narys ir nenuilstantis veikėjas. Jo netekimas yra didelis smūgis ne tik mūsų organizacijai, bostoniečiams, bet ir visiems lietuviams, nes velionis Arlauskas buvo plačiai žinomas kaip energingas visuomenės veikėjas ir patriotinių lietuviškų darbų bei organizacijų rėmėjas.

Jis buvo dar jauno amžiaus žmogus, sulaukęs vos 53 metus, gimęs 1907 metais kovo mėnesio 14 dieną Lynn, Mass. Į Susivienijimą įsirašė 1935 metais vasario 8 dieną ir iki mirties išbuvo nariu geram stovyje. Budamas jaunas ir pilnas energijos, nuo pat įsirašymo dienos įsijungė į organizacijos veiklą ir ją tęsė iki mirties, nes jam rūpėjo, kad jo mylimoji organizacija daugėtų narių skaičium ir kad joje priklausytų visi patriotiškai lietuvių ir lietuvių. Jis nebuvo eilinis narys, bet pirmieji veikėjas Bostone ir jo apylinkėse, dalyvaudavo beveik kiekvienam Susivienijimo seime, tarnavo seiminėse komisijose, buvo išrinktas į Kontrolės Komisiją ir tas pareigas ėjo du metus.

Ilgus metus jis buvo Susivienijimo antrosios apskrities, gyvuojančios Massachusetts valstijoje, pirmininku, ir tas pareigas atlikdavo pagal savo geriausią supratimą ir išgalę. Tai neišsemiamos energijos jaunesnės kartos veikėjas.

Lietuviškoje politikoje buvo sandarėtis, bet toleravo ir kitų žmonių įsitikinimus, nepaisant kokių partijų jie priklausė. Jis taipgi buvo nuosirdus Tėvynės Mylėtojų Draugijos rėmėjas ir nemažai jai dirbo, nes gerai suprato TMD atliktus darbus praeityje ir dabar atliekamus.

Negalima praleisti tylos ir tai, kad velionis Arlauskas, kaip energingas ir plačiai žinomas mūsų organizacijos ir visuomenės veikėjas, keletą kartų buvo nominuotas ir kandidavo SLA centrinio išdo globėjo pareigoms, surinkdavo nemažai balsų, bet nepalankė savo oponentus ir nebuvo išrinktas.

Praeitais metais, kada įvyko Susivienijimo Deimantinės Seimas jo sveikata jau buvo

SLA Reikalai ir Veikla

Prezidentas Kennedy Dėkoja SLA Prezidentui Dargiui

Susivienijimo prezidentas P. P. Dargis ir sekretorius dr. M. J. Vinikas, inauguracijos dieną pasiuntė sveikinimą prezidentui John F. Kennedy. Dabar iš Baltųjų Rūmų SLA prezidentas Dargis gavo šio turinio padėką:

Many thanks for your message of congratulations. I am most grateful for your confidence and good will. I am greatly encouraged that we can meet our vital national objectives as a united people.

JOHN F. KENNEDY.

SLA Šeštosios Apskrities Konferencija

1961 m. kovo mėn 18 d. 6:30 valandą po pietų 6 apskrities valdyba šaukia visų Chicago ir apylinkės SLA kuopų delegatų metinę konferenciją. Konferencija įvyks Chicago Savings and Loan Association patalpose 6234 So. Western Ave. (p. John Pakel vadovaujamo banko salėje).

Visos kuopos yra kviečiamos atsiųsti išrinktus delegatus ir sumokėti kuopos mokestį į apskrities kasą. Konferencijoje bus sprendžiama visa eilė gyvybinių Chicago ir apylinkės SLA kuopų reikalų. Po konferencijos numatoma vakarienė.

SLA 6 APSKRITIES VALDYBA.

S. L. A. Kuopų Veikla

Iš SLA 134-tos Moterų Kuopos Veiklos

CHICAGO, ILL. — Šios S. L. A. moterų kuopos vasario 2 dieną susirinkime, tarp kitų organizacijos reikalų buvo aptarta kuopos ligonių Rožės Šlepkas ir Irenos Simonaitis reikalai. Jas sutiko atlaikyti kuopos pirė H. Čižauskienė ir fin. sekr. K. Austin, ir įteikti kuopos skritas joms dovanas.

Tikrai reikia pasidžiaugti p. Veronikos Tamasko rupestingumu, kad ji neseniai prisirašė ir įpildė mūsų SLA organizaciją, malonėję įrašyti ir savo mieląją dukrą dainininkę-šokėją Ireną Protas ir šiame susirinkime antrąją dukrą Alice Drakton, kuri su malonumu buvo kuopos priimta.

Po susirinkimo gražiai buvo paminėta Lietuvos Nepriklausomybės 43 metų sukaktis ir kovai už atgavimą nepriklausomybės ALT paaukota 25 doleriai.

Pabaigoje visi svečiai ir viešnios ir narės buvo pavaišinti šilta kavute ir kitais skanėniais. Taipgi prisiminta vasario mėnesio narių gimtadieniai.

Thompsonville, Conn.

SLA 113 Kuopos Veikla

SLA 113 kuopa laikė metinį susirinkimą šių metų sausio mėn. 1 dieną. Visi nariai buvo kviečiami užsimokėti mėnesines mokestis už 1961 metus, kad nebūtų suspenduoti. Skaitytas praeitų metų knygos peržiūrėjimo komisijos finansinis kuopos stovis. Raporatas priimtas.

Po to buvo svarstomi kiti reikalai. Apsvarsčius kuopos reikalus, buvo pranešta visiems nariams kaslinink susirinkimo, prieita prie kuopos valdybos rinkimo 1961 metams. Valdybą išrinkti:

J. Žvirblis pirmininkas, A. Nareika vice pirmininkas, J. Žvirblis finansų sekretorius, N. Žvirblienė išdininkė, J.

pašlijus, bet jis nekrepė į tai dėmesio ir dalyvavo seime, Pittsburgh, Pa.

Asmenyje Juozo Arlausko, ne tik Susivienijimas, bet bostoniečiai ir plačios lietuvių visuomenė neteko žymaus ir energingo veikėjo. Lai jam buna lengva išstis Dėdės Samo laisvoje žemėje, o nuliudime likusiai žmonai, suneliui ir giminėms reišskijame gilią užuojautą.

Žvirblis protokolų sekretorius, A. Nareika išdo globėjas, J. Žvirblis organizatorius ir ligonių lankytojas.

Valdyba išrinkta iš tų pačių asmenų, kurie kuopai tarnavo praėjais 1960 metais.

J. Žvirblis,
Sekretorius.

Kortų Vakarai

Dorchester, Mass. — SLA 359 kuopa rengia kortų vakarą kovo mėnesio 18 dieną, 7 valandą vakare, Strand Sveitainėje, 376 West Broadway, South Boston.

Tai bus šeštadienio vakaras, gera proga pasidraugauti su nariais ir kitais svečiais, išsigeriti kavutės su skaniais užkandžiais ir dar parsinešti gražių dovanėlių.

Komitetas kviečia visus draugus ir visas drauges dalyvauti. Užtikrinam, kad visi linksmai ir draugiškai praleisite vakarą.

Rengimo Komitetas.

Dorchester, Mass.

SLA 359 Kuopos Veikla

Šių metų vasario 26 dieną Anestų namuose įvyko SLA 359 kuopos metinis susirinkimas, šauktas atvirutėmis. Susirinko gražus skaičius narių. Susirinkimą atidarė pirmininkas Juozas Taurinskas ir paprašė visus prie tvarkos.

Brolis Povilas Brazaitis, kuopos užrašų sekretorius, perskaitė praeito susirinkimo protokolą, kuris priimtas kaip skaitytas.

Finansų sekretorius W. V. Anesta priminė, kad SLA neteko savo ilgamečio sekretoriaus dr. M. J. Viniko, kuris apledo mus ant visados vasario 8 dieną. Pirmininkas paprašė minutės atsistojimu ir susikaupimu pagerbti ilgametį SLA veikėją.

Finansų sekretorius pranešė, kad jis gavo labai gražų pakvitavimo vaizdą iš 16-tos Vasario Gimnazijos Vokietijoje už jį jiems pasiūtą auką \$50.00. Verta pažymėti, kad ta auką buvo ilgamečio kuopos pirm. Jono Jankausko dailis pamirtinės apdraudos. Vel. Jankauskas mirė 1958 metais, palikdamas kuopą pašalpgave.

Antrą dalį paminėtinės kuopa paaukojo L. S. S. D. Literatūros fondui \$100.00 ir gautas gražus pakvitavimas nuo fondo vedėjo draugo K. Bielino. Taipgi pranešta, kad yra sergantis kuopos vice pirmininkas Jonas Savičunas ir narių lankomas.

Vienbalsiai užtvirtinta seno-

ji valdyba šio sastato: pirm. Juozas Taurinskas, vice pirm. Jonas Savičunas, protokolų sekretorius Povilas Brazaitis, finansų sekretorius W. V. Anesta, išdininkė Milda S. Anestaitė, išdo globėjos Albina A. Šaltaitis ir Ona Vavičūnienė.

Kuopa nutarė surengti kortų vakarą kovo 18 dieną, 7 valandą vakare Strand Sveitainėje, 376 West Broadway, So. Bostone. Su pilna energija susirinkę nariai pasižadėjo stengtis dirbti ir padaryti vakarą sėkmingu, primetant net stambia pinigę paramą.

Su tuo ir baigėsi susirinkimas prie skanaus pyrago, surio ir kavutės.

W. V. Anesta,
Finansų sekretorius.

Dr. M. J. Viniko Įtektinė Lietuvių Ateivių Jaunime

Kuomet 1909-1910 metais atvykdavo iš Lietuvos daug jaunimo, Vinikas dėjo daug pastangų jiems pagalbėti geriau šiame krašte įsikurti.

Brooklyn, N. Y., dar pats besimokindamas, vakarais susikvietęs būrelį lietuvių jaunųjų mokino juos anglų kalbos, matematikos, mechanikos ir t. t., ragindamas juos mokytis profesijos ar amato. Su ta pagalba buvo galima eiti į aukštesnes mokyklas ar gauti geresnius darbus.

Dr. Vinikas buvo labai gabus moksle. Jis baigęs civilio inžinieriaus ir chemijos kursus, dirbo chemijos srityje. Tačiau, kaip nuosirdus lietuvis, jis visados stengėsi lietuviams pagalbėti. Nors jis turėjo didesnę atlyginimą dirbdamas amerikonių firmose, pasirijo dirbti savo tautai atlikdamas didelį darbą Lietuvių Egzekutyviam Komitete ir vėliau eidamas Lietuvos Atstovybės sekretoriaus pareigas Washington.

Stojęs dirbti prie Susivienijimo Lietuvių Amerikoje, jis dirbo ir vedė organizacijos reikalus gabiai ir su pasišventimu. Kartą išsikalbėjęs apie SLA, Vinikas didžiajai jos svarbai ir įtektme lietuvių gyvenime. Jis pasakojo, kad net žymūs Amerikos pareigūnai bei jų organizacijos dažnai kreipiasi įvairiais lietuvių reikalų klausimais į Susivienijimą. Tai reiškia, kad SLA skaito kaip žymiausią lietuvių organizaciją Amerikoje.

Dr. Vinikas buvo labai pajėgus naujiems sumanymams. Jis mėgo dailę, tobulumą ir gerą tvarką. Todėl mūsų SLA, jo administravimo laikotarpy, dagyveno pažangos metus. Jo asmenyje mes netekome gausaus ir broliškos širdies lietuviu.

J. Kripaitis.

Manchester, Conn.

Užuojauta dr. M. J. Viniko SEIMAI

Mes, SLA 207 kuopos nariai, esame nusiminę netekę lietuvių patrioto ir Susivienijimo Lietuvių Amerikoje ilgamečio centrinio sekretoriaus dr. M. J. Viniko. Tai buvo energingas mūsų organizacijos darbuotojas, jis visuomet SLA reikalus tvarkė suilg savo geriausio supratimo, nes tai mes esame patyrę iš SLA 207 kuopos turėjusių reikalų su centru.

Mūsų giliausia užuojauta liudėsi valandose likusiai dr. M. J. Viniko žmonai Onai Vinikienei ir sumams.

Didysis SLA organizacijos vade, tu atsiskyrėliai nuo mu-

sy, bet tavo nuveikti darbai SLA ir lietuviybės labai pasi-
liks lietuvių atmintyje ant vi-
sados. Matai, išsėkis amžinai
laisvoje šalyje.

SLA 207 kuopos valdyba:

Pirm. Antanas Biretta,
Vice pirm. Ona Lemežienė,
Fin. sekr. Margaret Zorskiūtė,
Prot. sekr. Ona Kaminskas,
Išdininkas Jonas Sele.

Pittsburgh, Pa.

SLA 73 Kuopos Veikla

Susivienijimo Lietuvių Amerikoje 73 kuopos susirinkimas įvyko šių metų vasario mėn. 14 dieną, 8 valandą vakare, Congress of Women Club.

Visos narės nusidžiaugė su-
žinojusios linksma žinia, kad
Susivienijimo 73 kuopos narė
Bronė Pivaronienė išrinkta
Susivienijimo centriniu sekre-
torium. Narės šią žinią sutiko
linksmai, ir mes linkime p.
Bronėi Pivaronienei geriausios
sėkmės sunkiose ir atsako-
mingose sekretoriaus pareigo-
se.

Tuo pat kartu apgailestauja-
me jos netekimą Pittsburghe,
nes ji turės apleisti mūsų mie-
stą ir persikelti gyventi į New
Yorką. Narės pasiuntė jai
sveikinimo telegramą su ge-
riausiais linkėjimais, taipgi
pasiuntė ir kuklią dovanėlę,
kad ji mus nepamirštų, o mes
jos irgi nepamiršime.

Susirinkime buvo apkalbėta
ir kiti reikalai, liečianti mūsų
kuopą ir visą organizaciją.

Gražiai praėjusiam susirin-
kimui pasibaigus, kuopos na-
rės Irena Pascuzzi ir Julia
Page, pavaišino narses Valen-
tinos dienos proga su pyragai-
čiais ir Ice Cream, tai visos
turėjom gerą laiką.

"Narė".

St. Catharines,
CanadaPaminėta SLA Kuopos Šešių
Metų Sukaktis

Vietinė SLA 278 kuopos
pastangomis šiais metais bu-
vo surengtas Klaipėdos Kraš-
to atvadavimo minėjimas ir
kuopos šešių metų sukakties
minėjimas, kuris įvyko slova-
kų salėje š. m. sausio 21 die-
nį. Pats minėjimas skaitomas
vykusi, nes be vietinių į mi-
nėjimą atsilankė ir iš tolimes-
nių kolonijų. Ypač čia turima
omėnyje, kai kuriuos toron-
tiečius p. J. Strazdų ir dabar-
tinį Toronto kuopos pirminin-
ką St. Jakubaitį. Jie ne tik
dažnai apsilanko mūsų paren-
gimuose, bet dar kartu atsive-
ža kitų svečių, būtent šiuo
kartu patys atvyko ir atvežė
ir nuvežė į Torontą baletu
programos vykdytojus, nepa-
imdami užmokėdę. Taip pat
jie savo atsilankymu ir pasa-
kytais žodžiais sustiprino mus
ne tik materialiai, bet ir mo-
raliai pridodami mums dau-
giau vilties ir pasiryžimo dir-
bti Susivienijimo ir lietuvių ge-
rovi. Už tą pp. J. Strazdai ir
St. Jakubaičiai kuopos valdy-
ba reiskia aukščiausią pagar-
bą ir nuosirdžiai dėkoja.

Sirdingą padėką reiskia p.
inž. Balsiui už taip gražią ir
turiningą paskaitą, programos
pildytojams Toronto baletu
lietuvių grupei ir jos vadovei
p. E. Orantienėi ir p. D. Eizi-
naitei, estų tautinių šokių
grupei ir jos vadovei p. He-
inhaar už pagalbą praveisti
reklamą, J. Diliui už progra-
mos pranešimą, p. Zubric-
kieniėi ir visiems kitiems čia
išvardintiems ir neišvardinti-
ms prisidėjusiems savo pa-
rama bei darbu prie šių minė-
jimų surengimo ir pasiekimo,
c taip pat skaitlingai atsilan-
kusiems, kurie įvertino mūsų
darbą, o svarbiausia mūsų
jaunuosius programas vykdy-
tojus. Visiems dėkojame ir
dar kartą nuosirdžiai tariame
lietuvišką ačiū!

Manchester, Conn.

Užuojauta dr. M. J. Viniko SEIMAI

Mes, SLA 207 kuopos nariai, esame nusiminę netekę lietuvių patrioto ir Susivienijimo Lietuvių Amerikoje ilgamečio centrinio sekretoriaus dr. M. J. Viniko. Tai buvo energingas mūsų organizacijos darbuotojas, jis visuomet SLA reikalus tvarkė suilg savo geriausio supratimo, nes tai mes esame patyrę iš SLA 207 kuopos turėjusių reikalų su centru.

Mūsų giliausia užuojauta liudėsi valandose likusiai dr. M. J. Viniko žmonai Onai Vinikienei ir sumams.

Didysis SLA organizacijos vade, tu atsiskyrėliai nuo mu-

PILDOMOJI TARYBA VISUS NARIUS
KVIEČIA Į VAJAUS TALKĄNaujame Vajuje Kiekvieną Lietuvį Kalbinkim
Rašytis į Susivienijimą

Pildomoji Taryba, paskelbdama SLA 75 Metų Vaju, kviečia jame dalyvauti visus organizacijos narius. Šiame istoriniame vajuje ypatingas dėmesys turi būti skiriamas jaunimui. Pasistenkime prirašyti prie Susivienijimo savo vaikus, anukus, giminačius ir kitus artimuosius. Daugiau papildydami Susivienijimo eiles jaunimu patarnausime ne vien organizacijai, bet ir lietuviybės išlaikymo reikalams.

ISTORINIS VAJUS PRADĖTAS

Vasario šešioliktoją dieną Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo 43-metų sukaktyje buvo pradėtas SLA 75 metų vaju. Jis jau yra pilnoje eigoje ir gaunamos naujų narių aplikacijos priskiriamos šiam istoriniam vaju. Visai pagrįstai dabartinį vaju galime vadinti istoriniu, nes jis yra vykdomas mūsų organizacijos 75 metų sukaktyje. Galime suprasti, kad vaju turės Susivienijimui didelės reikšmės ir todėl jo vykdymui turime sukaupti visas jėgas.

SLA Pildomoji Taryba, pabrėždama vaju tikslą — duoti visuomenei didesnius galimus tapti mūsų broliškosios organizacijos nariais ir tuo prisidėti prie Susivienijimo didesnio augimo, kartu kreipiasi į visus narius ir kviečia juos dalyvauti vaju darbe. Kiekvienas SLA narys, kaip sakoma atsišaukime, kuris prirašys bent vieną naują narį, įgauna rinkty organizatorių teises ir jų pavardės bus įrašytos į SLA 75 metų veiklos ir darbų knygas.

Netenka nei įrodinėti, kad platesnio masto vaju yra reikalinga didesnė talka ir parama. Todėl nuosirdžiai priimkime Pildomosios Tarybos kvietimą ir nieko nelaukdami įsijunkime į vaju darbą.

Kreipkime didesnį dėmesį į mūsų jaunimą

Plėsdami savo organizaciją mes siekiame kuo daugiau lietuvių įjungti į SLA gretas. Taigi, vaju metu tenka kiekvieną sutiktą lietuvių kviešti ir skatinti rašytis į Susivienijimą. Bet šiame vajuje, kuris vyksta organizacijos 75 metų sukaktyje, turime daugiau susirūpinti jaunimu. Yra labai svarbu daugiau jaunimo turėti mūsų organizacijoje ir tuo užtikrinti jos tolimesnį augimą ir gyvavimą. Naujajai kartai teks perimti ir tęsti toliau vyresniųjų darbus. Tačiau tam darbui tenka ruošti, o geriausias pasiruošimas gali būti tik pačioje organizacijoje. Kada mūsų jaunimas arčiau pažins organizaciją ir sutaps su jos siekimais, tai palaipsniui jie taps organizacijos vadovais ir pavaduos savo tėvus.

Be to, Susivienijimui, kaip patriotiniai organizacijai, jaunimas rūpi ir kitu atžvilgiu. Jei mes stengiamės palaikyti lietuviybę išeivijoje, tai tokios srities veikloje didžiausias dėmesys turi būti nukreiptas į jaunimą. Gyvenant svečioje šalyje, kur svetimųjų įtaka jaunimui yra labai didelė, tai šeimai ir lietuviškom organizacijom reikia ypatingų pastangų ir rūpesčių, kad jaunimas nenutoltų nuo lietuvių visuomenės ir nedingtų svetimųjų tarpe. Todėl Susivienijimas rūpinasi įrašyti jaunimą į savo organizaciją ir tuo padėti jam išlaikyti lietuvišką dvasią.

Jaunimo reikálams mes turime Jaunuolių Komisiją. Jos veikla gyvėja ir plečiasi. Tačiau jaunimo gretoms padidinti yra reikalinga mūsų visų bendras darbas.

Sis vaju geriausiai dera padėti jaunimui ateiti į Susivienijimą. Pirmoje eilėje senieji organizacijos nariai turėtų būti įrašyti į SLA savo vaikus, anukus, giminačius ir pažįstamus. Vykdydami tokią mintį mes tikrai susilauktumėme daugiau jaunimo, o tada ir Jaunuolių Komisijai susidarytų lietuviškos ir kultūrinės veiklos platesni akirčiai.

Su tokiais siekimais pradėdame šį vaju. Jei mes numatytus uždavinius pasistengsime geriau atlikti, tai SLA 75 metų vaju bus istorinis ne vien savo kilme, bet ir darbais.

Kuopos valdybos pavedimu
finansų sekretorius

P. Polgrimas.

Paterson, N. J.

SLA 101 KUOPOS

susirinkimas įvyks antradienį,
kovo mėn. 14 dieną, 7:30 va-
landą vakare, "Susilins Sve-
itainėje", 229 Lafayette St.,
kampas York Avenue, Pater-
son, N. J.

Visi nariai ir visos narės
malonėkite prisidėti į susirin-
kimą ir užsimokėti duokles.

A. Gustus,
SLA 101 kuopos sekr.

Ansonia, Conn.

SLA 66 KUOPOS

narių susirinkimas įvyks ko-
vo mėn. 12 dieną, pirmą va-
landą lietuvių bažnytinėje sve-
itainėje.

Visi nariai ir visos narės
malonėkite dalyvauti šiame
susirinkime, nes yra reikalų
aptarimui.

J. Radzevičius,
SLA 66 kuopos sekr.

Toronto, Canada

SLA 236 KUOPOS

sekančis susirinkimas įvyks
š. m. kovo mėn. 12 dieną, 2
valandą po pietų Lietuvių Na-
muose. Laikas pakeistas, de-
rinantis prie L. N. reikalavi-
mo.

Praeitame susirinkime apie
širdies atliekamą darbą ir li-
gas pakalbėjo p. Naujelis, šia-
me — bendrą žodį turės nau-
jasis kuopos narys med. dr.
A. Salkus.

Nariai ir svečiai prašomi at-
silankyti. Sp.

Susivienijimo Kuopų
PARENGIMAI

Chicago, Illinois. — Susi-
vienijimo 63 kuopos ruošia-
mas banketas įvyks balandžio
mėn. 8 dieną, šeštadienį, Kul-
tūros Klubu patalpose, 10413
Michigan Avenue. Banketo
ruošėjai prašo Susivienijimo
narius ir visus geros vallos
lietuvius ir lietuvaites jau da-
bar pradėti ruošti banketo,
o atėjus balandžio 8 die-
nai jame dalyvauti ir linksmai
laiką praleisti.

KIPRAS BIELINIS APIE PENKTUOSIUS METUS

Asmeniniai išgyvenimai, sukilimų prieš rusų caro valdžią aprašymai, penktų metų revoliucijos veikėjų portretai, reti dokumentai

KIPRAS BIELINIS

Atsigrįždami į savo dar netolimą praeitį, pirmiausia žiūrime į ankstyvuosius lietuvių tautos atbūdimio ženklius. Auszra davė pradžią Lietuvos atgimimui, kuris tolydžio augdamas ir stiprėdamas pasiekė skaisčiausio vainiko — Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės.

Savotiškų dėsningumu įvykiai ir atgimimo idėjos skleidėsi palaipsniui stiprėdamos ir tobulėdamos. Pirmas Auszros sužibėjimas, toks reikšmingas ir mums brangus, tačiau neilgai trukus užleido daug gilesniam ir sąmoningesniam Varpo, ar geriau pasakius dr. Vinco Kudirkos įsiubotam sąjūdžiui. Per Varpą Lietuvos šviesuomenė tiksliau pažino savo siekimus ir politiskai subrandino visą atgimtančios Lietuvos žmonių sąmonę.

Anuometinėje padėtyje labai, labai stipriai ir tinkama linkme didysis Lietuvos žadintojas Vincas Kudirka pradėjo veikti išjudindamas labiausiai pasilenkus ir jau pasirenkusius Lietuvos gyventojų sluoksnius kovai dėl Lietuvos laisvės. Šis gilaus pasiaukojimo darbas ilgiems dešimtmečiams nutiesė gaires, kurių, kryptimi tolydžio srovenojančių lietuvių stiprėjantis valstybinis sąjūdas.

Tačiau turėjo ateiti 1905 metai, tikras revoliucinis prieš rusų caro valdžią sukilimas, jau su krauju pagilintu politiniu sąmoningumu, kad Lietuvos žmonės tautinis, valstybinis ir pagaliau socialinis samoningumas pasiektų visą ištisai Lietuvą, iš pagrindų išjudintų plačiausius gyventojų sluoksnius ir priverstų juos pradėti visuotinę kovą ir su svetima okupacija ir kovą dėl žmonių buvimo pagerinimo bei jų savarankaus galvavimo, sprendžiant visuomeninius ir politinius reikalus.

Lietuvos žmogaus pavergėjai ilgus amžius skiepjo jam nevertą mintį, kad jis tėra tik anas „muzikėlis“, kuris privalo klausyti ponų ir tų visų, kurie dėjos esą pasaukti valdyti ir paklusnume laikyti

ta „muzikėli“. Dar gausu buvęs anais laikais Lietuvoje prietarų, daug baimės, apstu neseniai buvusios baudžios liekanų. Beteisis Lietuvos žmogus lenkėsi visiems, kas turėjo kietą kumštį ir nuo ko jis priklausė dėl materialistų ar jo auklėjimo dėka susiklosčiusių gyvenimo sąlygų.

Ankstybesnieji Lietuvos švietėjai ir politiniai jos žadintojai turi nemažus nuopelnus, bet vis tik tenka pripažinti, jie nepajėgė visos šalies įsiuboti savarankiam galvoti ir sąmoningam politiniam subrendimui.

1905 metų revoliucijos reikšmė

Aplinkybių palenktas, įsisebėjusios baimės varžomas tik Penktais metais Lietuvos žmogus išsitiesė. Dar daugiau galima pasakyti: mūsų žmonės šio politinio sukilimo metu, tarytum, įlipę ir aukštą kalną ir pamatė naujus akiračius. Ir jau aiškiai mums visiems priartėjo laisvės viliojantis žiburys.

Penktaisiais metais mūsų žmonės suprato savo pagėjumą atsispirti prieš iki to laiko siaubą sukeliančią svetimo okupanto valdžią. Mes gi žinome, jog daugelyje vietų valdžia išnyko 1905 metų įvykių cigoje iš savo užimtų pozicijų. Daugelyje valstijų pasavaldai atsiderėjo vietos žmonių rankose. Geromis sąlygomis — juk buvo galima siekti ir visą kraštą tvarkančios nepriklausomos nuo svetimų valdžios.

Penktieji metai davė supratimą kaip brangi yra laisvė. Tada atsirado anasai visą nugalintį troškimą pasiekti tos laisvės.

Nėra lietuvių, kurs neimtu į rankas dideliu susidomėjimu tokios knygos, kurioje aprašyti tokie reikšmingi ir nepakartojamai svarbūs įvykiai Lietuvos gyvenime. Ir nėra skirtumo, ar kas nors pilnai sutiks su panašios knygos autorius pasakymais, ar turės kokius priešingus argumentus. Vis tiek patys įvykiai mūsų visus verčia aktyviai dūnėti, tikro liudininko apra-

šymus ir pasisakymus. Nes gi tai visa yra mums arti ir surišta ne tik su dabartimi, bet neabejotinai ir su ateitimi. Kadangi laisvės diegiam Penktaisiais metais įdiegti bus kentingi ir tolimesni lietuvių kovoje dėl savosios laisvės.

1905 Metų vaizdai

Kipras Bielinis pats asmeniškai ir artimai išgyvenęs Penktųjų metų visus įvykius, nes buvo vienas labiausiai atsidavusių tam revoliuciniam darbui veikėjų, ir šiandien, po daugelio dešimtmečių, anas karštas dienas prisimindamas nepasilekia šaltu stebėtoju, bet rašo dažnai polemijose dvasioje. Jis randa reikalingą „jamžinti“ tuos ankstyvuosius lietuvių veikėjus, kurie užuot atvirai ir griežtai kovoję prieš rusų ir caro činovnikus, siuntinėjo carui „padoniausius“, atseit nužemintai paklūnusius pareiškimus ir padėkas už tai, kad caras teikėsi Lietuvai gražinti spaudą... Buta ir tokių. Šiandien į juos galim žiūrėti, kaip į keistus anuos tamsios epochos palikuonis.

Vartydamas Kipro Bielinio knygą metai pirmosios, jau viešo rusų valdymoje Lietuvoje spaudos pasireiškimus ir juos nesivengiamus negalavimus, kurie tai spaudai traukė tinkamai išsiplėsti.

Tais laikais prasidėjo stipresnis lietuvių šviesuomenės viešas gyvenimas su pagarsėjusiomis Šiaulių Gegužinėmis, kurias globojo ypatingą vaidmenį suvadinusi grafių Zubovų giminė.

Bet pats įdomumas glūdi Kipro Bielinio pavaizduotose asmeniškai patirtuose Penktųjų metų išgyvenimuose. Apie Penktuosius metus sudarė daugybę legendų ir pasakojimų, kurie negalėjo išvengti tam tikro anų įvykių pagražinimo. Autorius pasistengė ne tik aprašyti atsikirus Penktųjų metų įvykius, Vilniaus demonstracijas su kruvinomis aukomis, streikus, mitingus, gatvių eisenas ir susidurimus su policija, bet taip pat surinko ir kai kuriuos anų laikų dokumentus, kurie šiandien turi didelę reikšmę net istoriniui požiūriui.

Kipras Bielinis buvo socialdemokratų partijos organizatorius ir gal daugiausia pasireiškęs anuo metu veikėjas, pats judriausias kalbėtojas bei revoliucinių nuotaikų žadintojas. Tad per jo patirtus, kurie sakyti, gali nįpsėmti revoliucinio sąjūdžio gilumos, kartais nežymius nuotykius, galime susidaryti bendrą Penktųjų metų revoliucijos vaizdą Lietuvoje. Čia neįmanoma suminėti daugybės incidentų ir budingųjų atgimstančios šalies įvykių. Kiprui Bielinui teko važiuoti iš vienos vietos į kitą, teko priimti daugelio judresnių vietos veikėjų kvietimus, atsilankyti pas juos ir išpasakoti troškiantiems svarbiųjų įvykių išaiškinimo — kaip reikia suprasti revoliucinius siekimus, supažindinti su įvykiais Lietuvoje ir platesniame pasaulyje. Jis sakydavo kalbas prie valstų stalo, kol dar reikėjo saugotis rusų žandarų ir tuo būdu buvo galima užmaskuoti susirinkimo politinį pobūdį pavadinant jį paprastomis vaišėmis, kalbėjo sinagogose, familiškėse ir žinoma dažniausia sekmadieniais prie bažnyčių, kur po pamaldų susirinkdavo vyrai papiknuoti, o moterėlės savas bėdas viena kitai išpasakoti.

Vienas svarbiųjų Kipro Bielinio uždavinių buvo slaptosios revoliucijos literatūros gabenimas. Ir čia neišvengta kartais tragiškų, kartais juokingų nuotykių, kai pavyzdžiui jis slėpdamas savo pavojingą bagažą ir pats slėpdamasis Kedainių stotyje, nuėjo į krumus, į patamsį ir manė, kad gudriai pasislėpė, o pasirodė, kad tamsioje jis pataikė pasislėpti ant paties tako, kur Kedainių stoties žandaras vos neužkliudęs Bielinio, vos neužkalbęs ant jo čia pat padėtos dėžės, bet likimas šiuo sykį buvo palankus revoliucioniui ir viskas pasibaigė tik ta baimė, kurią aną naktį jam teko patirti. (Bus daugiau)

Miami, Florida

Išvairios Žinutės iš Musų PADANGES

SLA 44 kuopos banketas įvyko vasario 19 dieną 5 valandą vakare. Žmonių buvo virš 100, vietinių ir svečių.

Programą išplėdė ponų V. Skupeikų vaikučiai Romualdas 12 metų amžiaus skambino pianu ir grojo armonika, o Virdžinia, 10 metų amžiaus, skambino pianu labai gražiai ir savo užduotį atliko gerai. Jiems publika šiltai ploto ir dėkojo jaunuoliams už atliktą gerą darbą ir linkėjo gražios ateities.

Kalbėtojai

Atitinkamas kalbas pasakė: Ponas D. Kuraitis, Al. Braza, p-lė J. Milerutė, p. Zabukas, pp. V. Skupeikai, p. J. Neivis, p. F. Radžius. Visi trumpais žodžiais prisiminė apie SLA ir tt. Užimtų daug vietos visus paminėti, todėl atsiprašau tų, kurių vardus nepaminiu.

Vakariene buvo gera, orkestras gražiai grojo lietuviškus ir amerikoniškus šokių, kas visiems — jauniems ir senesniems patiko. Seni ir jauni šoko, prie baro malšino troškulį ir linksmai laiką leido iki vėlumos ir nenorėdami skirstis į namus. Svečiams patiko mūsų padidintą naują svetainę.

Lietuvių choro koncertas

Vasario 21 dieną Lietuvių Klubo ir Miami Lietuvių Choro koncertas įvyko Lietuvių Klube 7:30 valandą vakare. Žmonių buvo apie 200. Programa susidėjo vien iš dainų. Vedėju buvo tą vakarą A. Norris. Jis perstatė p-lę J. Milerutę, kuri padainavo daug gražių dainų ir buvo išsukta net 7 kartus. Jos balsas labai gražus ir ji vykusiai padainavo ir susilaukė šiltų plojimų.

Ponas Al. Brazis irgi daug įvairių gražių dainų padainavo ir 9 kartus buvo išsuktas daugiausiai dainuoti. Jam visi, ypač moterys šiltai ploto. P. Al. Brazio dainos sužavėjo senus ir jaunus.

Zvaigždutė Anita Navičkaitė trumpai, bet gražiai padainavo tris dainas, tris kartus buvo išsukta. Anita ir jos mylima mamytė visada dalyvauja parengimuose. Pianu visiems dainininkams skambino p. Mrs. Berry Klans.

Banketas dainininkams

Buvo surengtas banketas dainininkams Al. Brazui ir panelei J. Milerutei pagerbti, taipgi ir kitiems svečiams, gražiai praėjo. Visi linksminosi prie aludžio ir kitų gėrimų su įvairiais priedais. Nors man neteko dalyvauti, nes buvau apsuptas senais draugais, su kuriais seniai buvau nesimatę, nes jie kankė nenorėjo dalyvauti.

Apie 30 metų buvau nesimatęs su ponu Ad. Devicku iš Kenosha, Wis. Jis apsisoto pas poną Zabuką, lietuvių kaimely Tampa, Florida, ir iš ten atvežė man daug linkėjimų nuo draugų.

Buvo atvykęs į Miami ponas Jonas Jasevičius, su kuriuo suėjau Lietuvių Klube. Jis mane pažino, bet aš jo ne, tai klausiau iš kur? Atsakė — iš Bridgeport, Conn., apsisoto

Susivienijimo Lietuvių Amerikoje Sekretoriui

DR. MATUI J. VINIKUI

mirus, jo žmonai ir visiems šeimos nariams reiškiamė gilią užuojautą.

SLA 66 Kuopos, Ansonia, Conn., Valdyba ir Nariai.

Jė pas poną F. Mockų. Susipažinau su p. P. K. Wychunu iš Brockton, Mass, SLA darbuotoju. Taipgi parengime susipažinau su p. Frank Sabal iš Egle Risse, Wis. Jis irgi apsisoto pas p. F. Mockų. Jiems visiems labai patiko Miami ir Lietuvių Klubą svetainę.

SLA narės serga

Ilgokas laikas serga SLA 44 kuopos narės p. J. Rukas ir p. P. G. Aleksynas. Linkime joms greitai pasveikti ir darbuotis sykiu su mumis.

Pas mus žiemos metu svetainė atdara kiekvieną dieną iki vėlyvam vakarui, tad svečiams yra kur susieiti ir pasilinksinti, sutikti pažįstamus ir su kitais susipažinti.

Oras pas mus labai gražus, kiekvieną dieną 84 laipsniai šilumos. Saulutė šviečia, galima kožną dieną maudytis surame jūrų vandeny.

C. K. Braze, SLA 44 kuopos koresp.

Detroit, Michigan

Dar Apie Felikso Motuzo, SLA 352 Kuopos Pirmininko, Pagerbimą

S. m. vasario mėnesio 4 dieną Detroito SLA 352 kuopa turėjo nepaprastą narių susirinkimą.

Vasario 2 dieną kuopos pirmininkui F. Motuzai suėjo 70 metų amžiaus, tad kuopa šiame susirinkime suruošė, ilgamečiui kuopos nariui, jos neuilstamam veikėjui ir ilgamečiui pirmininkui, nepaprastą suaktuvų paminėjimą.

Prieš susirinkimo atidarymą buvo jau susirinkę nemažai burys kuopos narių nekantriai laukiačių pasirodant jos pirmininkui F. Motuzas. Vos jam įėjus į salę visi sustojo ir uždainavo ilgiausius metų. Po to, prasidėjo asmeniškai rankų paspaudimai ir linkėjimai.

Susirinkimą atidarė kuopos vice pirm. Tamošiusas, trumpai suminėdamas F. Motuzos nuopelnus šiai kuopai ir visai Detroito lietuvių kolonijai. Sukaktuvininką, p. Motuzienę, jo dukrą Mirgą Michells su dukrele ir vieną iš jauniausių narių-dalyvių Kaunelį 6 metų amžiaus ir vieną iš seniausių — Rimkuną, 74 metų, vice pirmininkas pakvietė prie gražiomis gėlėmis, žvakėmis ir meniško darbo lietuviška staltiese papuošto garbės stalo. Tolimesnį programos vedimą perdavė jaunimo atstovui Sauliui Kauneliui.

P. Z. Sukauskaitė, tik prieš porą savaitę atvykusi iš Lietuvos, perdavė suaktuvininkui F. Motuzai atvežtus linkėjimus:

„Saukiu pavasario pilkų vargų artoją.

Tegul lig saulės kyla jo daina!

Tegu laukai, tegu miškai kartoją:

Gana tulžies, gana mirties, gana!

Arunas Vaitiekaitis smuiku pagrojo: „Tyliai, tyliai Nenušalis teka“, „Kur tas šaltinėlis“, „Leiskit į tėvynę“, kurias suaktuvininkas visą gyvenimą labai mėgo klausyti ir pats dainuoti.

Romutė Misiunaitė perskaitė ir suaktuvininkui įteikė kuopos adresą-sveikinimą.

Visi dalyviai sudainavo: „Kas bernelio sumislyta“. Po to, jauniai, Rutelė 8 metų ir Algis 10 metų Kauneliai, padainavo: „Lietuva iš Tolo“.

„Mylėsi Lietuvą iš tolo

Visa širdim, visais jausmais,

Iš tolo meilė neprapuola Po balto marmuro namais.

Iš tolo ją kaip laimę šauksi Aušroj ir sutemų sapnuos, O ji praskrisdama kaip paukštė Tik skaudų ilgėsį dainuos.

Regėsi ją kaip saulę skaisčią, Kaip kudio šventi sapnai,

O ji gal vergės pančiuos vaikščios Ir slėgs ją sielvarto kalnai.

Tik ji tau bus saldi paguoda, Tik ji tau bus širdy gyva, Balta baltųjų vyšnių soduos Senelių žemė Lietuvai“.

Po deklamacijų p. Z. Januškevičienė, išdo sekr. įteikė p. Z. Sukauskaitė nežinomų kuopos bičiulių vardu \$1000 SLA vieny metų apdraudą. Sukaktuvininkui F. Motuzai įteiktas Lietuvos vaizdų albumas:

„Lietuva Mano Tėvų Žemė“, o p. Motuzienė, jų dukrai Mirgai ir anukei po piuoškėlių gėlių.

Daug kas iš mūsų tarpo švenčia tokius gimtadienius, bet kas iš to, jei jų praeitis pilka, niekuo neišsiskirianti iš dėl kasdienės duonos ar dėl vieno kito dolerio plušančios minios. F. Matuzas savo darbais jau nuo pat jaunystės išsiskyrė iš tos minios. Jis neragavęs aukštųjų mokslų, suprato mūsų tautinius reikalus ir pagal savo sugebėjimus ėmėsi visokio tautinio darbo koks tik pakliudavo jam po ranka. Jis budamas tik 11 metų platino atsišaukimus, o 1905 metais jau aktyviai dalyvavo sukilime. 1913 m. Atvažiavęs į Čikagą tuoj įsijungė į „Aušros“ mokyklą, dramos ratelį, dramos draugiją, laisvosios jaunomenės chorą ir SLA 35 kuopą. Po dviejų metų persikėlė į Detroitą. Detroito ėmėsi darbo suorganizuodamas „Dailės“ draugiją su choru ir jaunimo rateliu. Toje „Dailės“ draugijoje veikė ne tik kaip organizatorius, bet ir chore dainavo. 1927 m. į Detroitą atvykus M. Petruskui, suorganizavo operos chorą ir dainavo svarbesnėse rolėse. Energingai ir pasižadėjęs dirbti Tėvynės Mylėtojų d-je, Sandaroje ir daugely kitų ir vis su ta pačia energija ir meile. Nepamiršo ir spaudos dirvonų parašydami 1911 metais pirmąją korespondenciją į „Rygos Naujienas“. Vėliau rašinėjo į „Vienybę“, „Naujienas“, „Tėvynę“, „Sandarą“ ir kit.

Jo namų durys visą laiką buvo plačiai atidarytos iš Lietuvos atvykstančioms kultūrininkams, politiniams ir visuomenininkams, kurie tik kreipdavosi į jo šeimą. Jis ne tik mėgo skaityti knygas, bet retą lietuvišką knygą praleisdavo neįsigijęs. Kas nori rasti retų knygų ir dabar tebesikreipia į jo nemažą knygynėlį. Tame knygynėlyje, be knygų, gali rasti ir retai tebežinamus lietuvių teatralinių parengimų programų. Ta istorinė medžiaga aprūpino net „Liet. Valstyb. Teatro muziejų už ką jam L. V. Teatrą 4. 14. 39 padėkos raštą prisuntė.

Kur mes jo nerandame? Visur. Kur tik buvo dirbama koks svarbesnis tautinis darbas: renka Lietuvai laisvinti aukas, pardavinėja Liet. Laisvės bonus, renka parašus dėl Lietuvos pripažinimo de jure, dalyvauja lietuviškuose seimuose.

Visur mes jį matome ir linkime dar ilgus metus tebematyti besidarbujančią lietuvių naudai.

Susirinkimo dalyvis A. A. B.

Springfield, Illinois

Mirė Vincas Černiauskas SLA 275 Kuopos Narys

SLA 275 kuopa neteko vieno nario. Vos prasidėjus šiem 1961 metams, mirė Vincas Černiauskas (Chernis), sulaukęs 82 metus amžiaus, SLA 275 kuopos narys. Vėlonis per praeitus du metus nesijautė gerai ir išsiskyrė iš gyvųjų tarpo ant visados. Gaila netekus gero žmogaus, nes jis buvo gero budo, visų gerbiamas ir mylimas. Per ilgus metus priklausė SLA 275 kuopoj, tarnavo valdyboje ir netingėjo kuopai padirbėti.

Dideliame nuliudime paliko mylimą žmoną Oną, vieną su nū Edvardą ir vieną anuką Edvardą Jr., kurie gyvena Springfielde. Taipgi paliko vieną seserį Lietuvoje, daug giminių, draugų ir pažįstamų.

Palaidotas su pažnytinėmis apeigomis. Šv. Vincento ir Povilo bažnyčioje, kur klebonauja kun. S. O. Yunker, atlaikytos maldos už velionę vėl, o iš bažnyčios nulydėtas į Kalvarijos kapines ir palaidotas amžinam poilsiui.

SLA 275 kuopos nariai reiskia gilią užuojautą likusiai šeimai, giminėms ir draugams.

Lai Tau, mielas Vincai, būna lengva ilsėtis Dėdės Samo laisvoje žemėje, o mes tavęs ilgai nepamiršime.

Veronika Shimkus, Korespondentė.

Detroit, Michigan

SLA 352 Kuopos Veikla

SLA 352 kuopos susirinkime jau buvo svarstoma, kaip lietuviams įsigyti Detroito namus. Šio darbo entuziastas yra bičiulis A. Boreiša. Pagal paskutines Detroito žinias, pasirodo, kad veiklusis Detroito, Dariaus-Girėno klubas, lietuvių namų įsigijimo reikalui, jau yra gana tolokai pažengę. Čekų namai su keliomis salėmis, o didžiojoje talpino 700 žmonių. Sporto salė su visomis sportinėmis įrengimo gėrybėmis. Uždaras klubas, tai jau būtų pagrindinis namo ištaikymo tėvas. Vieta nebloga, prie Michigan Avenue ir 23-sios gatvės. Kaina apie \$60,000.00.

Šie namai patenkintų: minkėjimus, koncertus, vestuvinius, posėdžiautojus, susirinkimus, o kas svarbiausia, jaunimas turėtų savo sporto salę.

Patyriau, kad Dariaus-Girėno klubas nugrędęs, buk į p. Felikso Motuzo, pagerbimą žada atvykti vyriausioji SLA galva p. Dargis, taigi greičiausiai klubiečiai savo lietuvių meškerę mes į Susivienijimo žuvingąjį-milioninį aukso žuvėčių ežerėlį.

Bičiulis A. Boreišo Susivienijimo Detroito namų įsigijimą, automatiškai atpultų, o kad taip, tai reikėtų pasvarstyti, ar kartais Susivienijimas negalėtų 99 metams nuomninko teisėmis gauti vieną iš salų pas Dariaus-Girėno klubą. Pirkėjams palengvėtų pirkimo našta. Turėtume savo pastogę: susirinkimams, posėdžiams, tilytų mūsų raštinę. Prisiglaustų žiburėlis, Tėvynės Mylėtojų D-ja ir biblioteka.

Meskimė rimčiau savo žvilgsnį į Dariaus-Girėno klubą begalo gražų, reikšmingą lietuvių palaikyti tvirtovės židinį.

Narys.

Amerikos Lietuvių Veikla

New York, N. Y.

Linkėjimai iš Saulėtos Floridos, Miami

Bostonietė Antanina Moc-kienė, velionio Stasio Moc-kaus, buvusio Susivienijimo ligamečio izdo globėjo ir žy-maus veikėjo žmona, nuyku-ti į saulėtą Floridą praleisti žiemes atostogas. Tėvynės redaktoriui prisuntė šio turinio laiškutį:

Gerbiamas redaktoriau Va-sil, siunčiu jums nuoširdžius linkėjimus iš Miami, Floridos, kur aš leidžiu žiemes atos-togas. Čia oras labai gražus, saulutė šildo. Man gaila, Ju-sų, nes Jūs turite daug sniego ir kenčiate šaltį. Priimkite gilią užuojautą dėl dr. Viniko mirties".

Chicago, Illinois

Savaitraštis Sandara Ruošia Metinį Banketą

Kaip pirmesniais keliais me-tais, taip ir šiemet vietinis savaitraštis "Sandara" ruošia metinį banketą. Jis įvyks šių metų kovo mėnesio 19 dieną, sekmadienį, Viking Ballroom, prie 69-tos gatvės ir Eme-rald Avenue.

Kiek man teko iš ruošėjų sužinoti, tai jie deda visas pa-stangas, kad banketas būtų gerai suruoštas ir dalyviai pa-tenkinti. Iš praėjusių žinoma, kad buvusieji Sandaros pa-rengimai ar banketai visuo-met budavo gerai suruošti, svečiai ir viešnios budavo gražiai priimti ir pavaišinti, taip bus ir šiame bankete ko-vo 19 dieną, todėl jau dabar pradėkite ruoštis prie banke-to, o atėjus kovo 19 dienai visi vykite į Viking Ballroom patalpas, kuriose praleisite linksmam sekmadienio va-karą ir busite patenkinti. Sa-koma, kad be skanios vaka-rienės, įvairių gėrimų, bus ir kitų įvairenybių dalyvių pa-tenkinimui. Lai kovo 19 dieną visi keliai ir visus veda į Vi-king Ballroom, Sandaros me-tinį banketą.

Iki pasimatymo kovo 19 dieną bankete.

Sandarietis.

Hartford, Conn.

Arnoldas Voketaitis Dainuos Operoje

Kad solistas Arnoldas Vo-ketaitis dainuos Connecticut Operoje, jau yra plačiai garsi-nama visų Conn. miestų laik-raščiuose ir išstatyti dainininkų paveikslai visose žymesnė-se muzikos įstaigose, kur tarp garsųjų Amerikos dainininkų matosi ir vieno lietuvių pavardė ir malonus paveikslas, bu-tent Arnoldo Voketaitio, kuris dainuos ir vaidins Colline ro-lę, Operoj La Boheme, kuri bus statoma balandžio 17, pir-madienio vakare, 8 valandą Hartford, Conn., vienoj iš didžiausių meno įstaigų, tai Bushnell Auditoriume. Conn. Opera Assoc. jau daug didelių operų pastatė praėjusieji ir Arnoldas Voketaitis kelis kar-tus buvo atvykęs kartu su jo nuolatine Opera City Center of N. Y., bet šį kartą jis yra pakviestas Conn. Operos di-rektoriui ir jam buvo pasiuly-ta ta rolė. Dar reikia priminti, kad Arnoldas 1958 metais šios Operos Assoc. dainavimo kontesto laiku, kuriame A. Voketaitis dalyvavo ir iš apie 75 dainininkų kontesto teisė-jai nusprendė Arnoldą laimė-jus pirmą vietą, su gražiaapi-nigine dovana, čekiu \$1,000.00. Tuo metu kiekvienas lietuvis, gyvenantis šioj apylinkė, pa-matė vietinį spaudoj Arnoldo Voketaitio atvaizdą kartu at-ovinti su Operos direktorium.

LAIMĖ

Žmonės trokšta laimės, Laimės negirdėtos, Slaptos, apgaulingos, Nickam nežadėtos. Laimė yra mislė, Mislė nematyta, Jei ką pamylėjo— Ateis neprašyta, Ateis netikėta, Ateis neieškota, Viskas josios ranka Tau bus dovanota...

Dabar vėl matysime mūsų žvaigždę lietuvių tarp kitų žvaigždžių. Dar reikia priminti, kad kada tik Conn. Opera Assoc. stato Hartforde ope-ras, tai visuomet bilietai buna išparduoti kelias savaites prieš garsintą dieną, tai jeigu kas norėtų pamatyti Operą La Boheme, tai turite jau da-bar kreiptis į Bushnell Audit., kur įvyks opera, nes vėliau neliks nei stovintiems vietos. Taip visuomet įvyksta.

Operų Mėgėjas.

Detroit, Michigan

Nenuilstamam Lietuviųbės Poselėtojui Pagerbimo Banketas

Kada našios lietuviųbės veik-lo didžiųjų darbų gėlės tik ką buvo išleidę daigelius Lietuvo-jė, išsivijoje per 48 metus, dienų dienomis, mėnesiais ir metais tėvynės gėlės, dar la-biau pražydo, bujojo, jungėsi viena prie kitos, kol susipynė amžiais nenuvystantis vaini-kas.

Mielam lietuviųbės poselėto-jui Feliksui Matuzui, Detroito Organizacijų Atstovų Komite-tas rengia, didžiųjų darbų nenu-ilstamam veikėjui, šaunų pa-gerbimą. Sukaktuvininkas bus apvainikuotas 70-ties metų sukakties proga kilniųjų dar-bų lietuviųbės ugdyti ir išlaik-yti, gražiausiu vainiku.

I banketą žada atvykti iš SLA centro svečių. Taipgi pa-sižadėjo dalyvauti tolimose kolonijose gyvenantieji su-kaktuvininko giminės ir drau-gai.

Kad nepritruktų vietų, Det-roito Susivienijimo nariai ir visi lietuviai prašomi iš an-ksto užsiregistruoti, skambi-nant telefonu: Vl. Paužai, T. A. 5-2933, arba A. Norui, T. A. 5-8462.

Banketas įvyks 1961 m. ko-vo mėn. 11 dieną, 7 valandą vakare, jaukioje ir gerai lie-tuviams žinomoje salėje, St. Clement Hall, 2950 — 25 gat-vėje, prie Michigan Avenue, Detroit.

Iki malonaus pasimatymo!...

Narys.

New Yorko Lietu- vių Namai

Žemiau patiekto bendro pobūdžio Romo Kezio paruoš-tos mintys apie New Yorko Lietuvių Namų buvo diskutuo-ti ir su keliais pakeitimais priimtos LN organizacinio komiteto posėdyje 1961 m. vasario 8 dieną Lietuvių At-letų Klubu patalpose, Brook-lyne.

Šios pastabos yra tik provi-zorinės. Jomis remiantis bus toliau planuojama, keičiama, kas yra keistina, papildoma, ko trūksta, šalinama, kas yra nereikalinga.

Finansiniame plane, kurį paruošė Vytautas Vebeliūnas, kai kurie skaičiai yra tik pro-tingo spėjimo išdava, tad realybėje jie gali būti žymiai skirtingi.

Apibrėžimas

Lietuvių Namai (Lithuanian Center, Inc.) yra suprantama, kaip finansiniai pajėgi New Yorko lietuvių visuomenės or-ganizacija, turinti savo pas-tatą ir jame atitinkamas pa-talpas įvairiems kultūrinio, visuomeninio, socialinio pobu-džio užsėjimams.

LN tikslai

1) Įkurti ir išlaikyti finan-siniai pajėgia lietuvių tvarko-mą biznis įstaigą.

LAIMĖ

Žmonės trokšta laimės, Laimės negirdėtos, Slaptos, apgaulingos, Nickam nežadėtos. Laimė yra mislė, Mislė nematyta, Jei ką pamylėjo— Ateis neprašyta, Ateis netikėta, Ateis neieškota, Viskas josios ranka Tau bus dovanota... Bet jei, kartą, laimė Nugarą atsuks— Tai pasiekimas Staiga tau nutruks, Gal tau skauda sielą, Gal tave apsuks— Tu esi apleistas, Laimė nusiuko!...

Sofija Ambrazevičienė.

2) Koncentruoti New Yorko lietuvių kultūrinį, visuome-ninį judėjimą, ir jį visokerio-pai remti.

LN pastatas

Vieta. Tankiausiai apgyven-tame lietuvių kvartale, pav. Richmond Hill, Woodhaves, Ozone Park ar Cypress Hills apylinkėse.

Sudėtis

1) Viena apie 600 sėdimų vietų turinti salė, tinkama pa-rengimams, koncertams, šo-kiams ir sportui.

2) Priessalis (lobby).

3) Skaitykla, kur būtų gau-nami visi lietuviški laikraš-čiai, žurnalai, knygos; kur bu-tų galima žaisti sachmatais ir panašaus pobūdžio žaidimu.

4) Dvi mažesnės salės po-buvimams (50-100 asmenų).

5) Keturi kambariai orga-nizacijų reikalmams.

6) Lietuviškų reikmenų ir knygų krautuvė, drauge ir "candy store".

7) Baras.

8) Užkandinė.

9) Kėglavimo salė apatinėj daly (Bowling).

10) Patalpos sandėliams.

11) Vienas butas prižiūrė-tojui.

12) Patogumai, dusai.

Jei būtų pakankamai didė-lis sklypas, numatyta įrengti ir piknikams vietą.

Lėšos statybai

LNP statybai ir išlaikymui yra sudaroma korporacija — Lithuanian Center, Inc.

Kiekvienas individas ar or-ganizacija, nupirkę bent vie-ną LN šėrą, tampa šios kor-poracijos nariu, t. y. daliniu LN savininku, ir turi vieną balsą už kiekvieną šėrą.

Šėrai parduvinėjami tik lie-tuviams, lietuviškoms organi-zacijoms ir lietuviškos kilmės asmenims.

Pirminį LN statybos kapi-talą sudarys trijų New Yorko lietuviškų klubų susijungimas — Brooklyn Lietuvių Pili-ečių Klubu, Lietuvių Atletų Klubu ir Maspetho Lietuvių Pili-ečių Klubu. Klubų vidaus santvarkos lieka nepaliestos. Tik jų buveinės tampa perkeltos iš dabar turimų patalpų į LNP. Kiekvienas klubas, pardavęs savo patalpas ir at-skaičius išlaidas, už visus pi-nigus perka LN šėrus.

Statybos darbai

Kiek įmanoma, visus dar-bus, liečiančius LNP statybą, bus kviečiami atlikti lietuviai architektai, inžinieriai, advo-katai ir kiti profesionalai. Šiuo reikalu yra sučiai į kon-taktą su Liet. Architektų ir Inžinierių S-ga bei su pavie-niais atskirų šakų specialis-tais.

Tolimesnei LN studijavimo ir planavimo akcijai vykdyti artimoje ateityje bus suorga-nizuota sekančios komisijos:

Finansinė k-ja, Teisinė k-ja, Informacijų k-ja, Vietos su-radimo ir užpirkimo k-ja, ir Statybos k-ja.

Literatura Nuviečianti Antrojo Karo ir Pokari-nę Politiką

Knyga "Roosevelt's Road to Russia" kurios autorius yra George N. Crocker ir iš-leista 1959 m. leidėjų Henry Regnery Co., 14 E. Jackson St., Chicago, Ill., yra viena iš įdomiausių. Autorius labai išsamiai ir dokumentuotai nu-šviečia prezidento Roosevelto ir jo padėjėjų vestą diploma-tiją, ypač santykiuose su So-vietais. Prezidento patarėjas Harry Hopkins, pasirodo, tu-rėjęs didesnės įtakos į prez. Rooseveltą negu kiti jo pagel-tininkai.

Knygoje aprašoma Quebec, Casablanca, Cairo, Teheran ir Yaltos konferencijos ir jų į-taka.

pasekmes. Knygoje rašoma ir apie Baltijos valstybes. Iš knygos 312 puslapių, keturio-lkoje puslapiuose yra prisi-menama ir apie Lietuvą, Lat-viją ir Estiją.

Norint arčiau susipažinti su karo metu prez. Roosevelto, jo padėjėjų ir vadų vesta po-litika, yra verta perskaityti šią knygą.

"The Conscience of a Con-servative", parašyta Senato-rius Barry Goldwater (iš Arizonos) ir išleista Hillman Books, minkštuose apdaruose, kainą 50c. Gaunama apteko-se, laikraščių kioskose ir tt. Paskutiniame knygos skyriuje autorius labai rimtai svarsto komunizmą ir Sovietų politi-ką.

SLA Savaitinė Atskaita Išmokamų Apdraudų ir Ligoje Pašalpų

SLA DEIMANTINIAI METAI

Kovo 4, 1961 Metais

Išmokamos Apdraudos

JIEVA GRODZINSKY, 14 kp., Cleveland, Ohio, gi-musi spalio 7, 1890 m., Lietuvoje. Prie SLA prisirašė sausio 17, 1960 m. Mirė gruodžio 17, 1960 m. Velionės pomirtinė išmokėta State of Ohio, Division of Aid for the Aged, Cleveland, Ohio ... \$500.00

ANNA E. WALUKIEWICZ, 23 kp., Shenandoah, Pa., gimusi sausio 27, 1892 m., Shenandoah, Pa. Prie SLA prisirašė gegužės 2, 1948 m. Mirė vasario 18, 1961 m. Velionės vyriui Joseph Walukiewicz pomirtinės išmokėta ... 100.00

MARE BLAZAUSKIENE, 68 kp., Lee Park, Pa., gi-musi gruodžio 20, 1894 m., Lietuvoje. Prie SLA prisirašė vasario 1, 1925 m. Mirė vasario 7, 1961 m. Velionės pomirtinė išmokėta John Blaskis, Marės Blaskienės turto administratoriui ... 1,000.00

ZIGMAS MATAKAS, 126 kp., New York, N. Y., gimęs rugsėjo 15, 1890 m., Lietuvoje. Prie SLA prisirašė vasario 1, 1920 m. Mirė vasario 10, 1961 m. Velionio žmonai Katarinai Matakas pomirtinės iš-mokėta ... 575.00

PETRONĖ TANKEVICIENE, 138 kp., Perth Amboy, N. J., gimusi 1895 m., Lietuvoje. Prie SLA prisirašė gruodžio 1, 1920 m. Mirė sausio 22, 1961 m. Velionės vaikams John T. ir Raymond M. Tankiewicz pomirtinės išmokėta ... 600.00

POVILAS BUDREIKA, 236 kp., Toronto, Canada, gimęs birželio 17, 1909 m., Lietuvoje. Prie SLA prisirašė sausio 16, 1954 m. Mirė sausio 6, 1961 m. Velionio žmonai Sofijai Budreikienei pomir-tinės išmokėta ... 500.00

Viso ... \$3,275.00
Nuo pradžios šių metų bendrai viso ... \$28,818.68

Išmokamos Ligoje Pašalpos

S. MACELIS, 23 kp., Shenandoah, Pa., sirgo 6 savaites ... \$72.00
A. RADZIUNAS, 87 kp., So. Omaha, Nebr., sirgo 12 savaites ... 201.60
R. SIMOKAITIS, 217 kp., Chicago, Ill., sirgo 1 sav. 4 d. ... 17.00
M. SLAZAS, 217 kp., Chicago, Ill., sirgo 12 savaites ... 324.00
K. KRASAUSKAS, 260 kp., Chicago, Ill., sirgo 9 sav. 1 d. ... 54.00
V. PUISIS, 354 kp., Akron, O. hio, sirgo 6 sav. 4 d. ... 76.00

Viso ... \$724.60
Nuo pradžios šių metų bendrai viso ... \$3,405.54

B. PIVARONAS,
SLA Sekretorė.

VELYKOS ARTEJA

Siųsti Velykoms dovanų siuntinį draugams ir giminėms į visas USSR dalis yra lengva ir patikima per

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

(Licensed by Intourist)

Cosmos turi daug metų patyrimą ir tukstančius patenkintų klientų

Pristatymas garantuotas. Siuntinius apdraustas. Gavė-jas niekas nemoka. Papildomų informacijų rašyk arba skambink į jums arčiausiai skyrių:

NEW YORK 3, N. Y., 39 Second Ave. Tel. AL 4-5456
BROOKLYN 7, N. Y., 690 Sutter Ave. Tel. DI 5-8808
BROOKLYN 21, N. Y., 506 Wilson Ave. Tel. HY 1-5290
ROCHESTER, N. Y., 583 Hudson Ave. Tel. LO 2-5941
NEWARK, N. J., 428 Springfield Ave. Tel. RI 3-1797
LAKEWOOD, N. J., 126 4th St. Tel. PO 8-8569
PATerson, N. J., 99 Main St. Tel. MU 4-4619
PASSAIC, N. J., 176 Market St. Tel. GR 2-6387
VINELAND, N. J., West Landis Ave. (Greek Orthodox Bldg.) Tel. TO 1-1068
The Vineland Branch open Friday, Saturday and Sunday only
PITTSBURGH 3, PA., 1015 East Carson St. Tel. HU 1-2750
PHILADELPHIA 23, PA., 530 West Girard Ave. Tel. WA 2-4035
NEW HAVEN, CONN., 6 Day St. Tel. LO 2-1446
WATERBURY, CONN., 6 John St. Tel. PL 6-6766
WORCESTER, MASS., 174 Millbury St. Tel. SW 8-2868
CLEVELAND 13, OHIO, 2683 West 14th St. Tel. TO 1-1068
CHICAGO 22, ILL., 2222 West Chicago Ave. Tel. BR 8-6966
CHICAGO 29, ILL., 2439 West 69th St. Tel. WA 5-2737
HAMTRAMCK, MICH., 9350 Jos. Campau Tel. TR 3-1666
DETROIT, MICH., 6440 Michigan Ave. Tel. TA 8-8050
GRAND RAPIDS, MICH., 414 Scribner Ave. N. W. Tel. GL 8-2256
SAN FRANCISCO, CALIF., 2076 Sutter St. Tel. FI 6-1571
JERSEY CITY, N. J., 75 Bright St., kampas Jersey Avenue

Sausio 8 dieną, Televizijos channel 9 girdimo Kanadoje ir Michigane, World of Music programoje buvo pildomi Tchaikovsky kuriniai dideliu orkestru ir piano solistės Zo-la Mae Shaulis. Pasirodo, kad ši jaunuolė yra aukštai publi-kos įvertinama kaip žymi piano koncertų artistė. Iš pa-vardės turėtų būti lietuvaite.

J. K.

Paieškojimai

Lietuvos Generalinio Konsulo New Yorko pajėkomi asmenys:

Nemėauskienė-Valentinavičiūtė Emilija, jos šeima, ir broliai Valentinavičiai Romualdas ir Vladas, Juozo vaikai, kilę iš Palukojo kai-mo, Kelmės vals., Raseinių apskr.

Požerauskienė Aleksandra, iš Ak-menės m., Mažeikių apskr.

Sapkauskienė Peeronė, iš Ak-menės m., Mažeikių apskr.

Saulytė Eugenija, mokiusis Ma-žeikių gimnazijoje.

Stožinis Povilas, Petro sunus, gi-męs 1925 m., Nodėgulių km., Utenos apskr.

Sosnickienė Johana, Stasio dukra, iš Akmenės m., Mažeikių apskr.

Valentinavičius Romualdas ir Vladas, ir jų sesuo Nemėauskienė Emilija, Juozo vaikai, kilę iš Pa-lukojo km., Kelmės vals., Raseinių apskr.

Zilinskas Antanas, iš Papilvio km., Zilinskas Matijošius, ir Zilins-kaitės — Elizbeta Arminienė ir Magdė Kubašienė, Antano vai-kai, iš Veiverių vals., Marijampolės apskr.

Kuncaitis Jonas, Endrius sunus, ir jo sunas Jonas, iš Norvaišų km., Bubielių vals., Sakų apskr.

CONSULATE GENERAL OF LITHUANIA,

61 WEST 82-ND STREET, NEW YORK 24, N. Y.

PARDAVIMUI

WOODHAVEN—Ozone Park apylinkėje parduodamas nau-as 2 šeimų 12 kambarių, pu-siau atskiras namas. Arti vis-ko. Atviras apžiūrėjimui. \$33,900. VI 9-0208.

SHALINS

(Shalinskas)

FUNERAL HOME

84-02 Jamaica Ave. (at Forest Parkway Station)

Woodhaven 21, N. Y. Suteikiame garbingas laidotu-ves. Kopyčias suteikiame ne-mokamai visose dalyse.

Laidotuvių Direktorai:
F. W. SHALINS IR
J. B. SHALINS
Tel. Virginia 7-4499

HITLERIS IR MUSSOLINI

"Laisvosios Lietuvos" 3-13, 1959, numeruose tilpo:

1. Rachelės Mussolini idomus, gausiai iliustruoti pasakojimai apie savo vyrą Benito. Kartu apžvelgia antrojo pasaulinio karo eiga ir Mussolini santykiai su Hitleriu.

2. Konkursiniai straipsniai temomis: "Kokios specifinės priežastys pastūmėjo dalį Amerikos lietuvių į komunizmą ir ko-kių priemonių turėtume imtis, kad visur ar bent dalį būtų galima sugrąžinti į tikrųjų lietuvių tarpą.

Prisuntę \$1 gaus visus numerus su šiais ir kitais įdomiais straipsniais. Prisuntę \$5 metinės prenumeratos gaus šiuos numerus veltui. Rašyti:

LAISVOJI LIETUVA, 911 W. 32nd St., Chicago 8, Ill.

Kas nori skaityti su jokia partija nesuristą laik-rastį ir išgirsti objektyvų lietuvišką žodį visais svar-biais klausimais, tas skaityk 8-10 puslapių savaitraštį

NEPRIKLAUSOMĄ LIETUVĄ

"NEPRIKLAUSOMA LIETUVA" turi daug rimtų bendradar-bių visuose kontinentuose ir duoda daug žinių iš lietuviškosios headmenės ir visos žmonijos gyvenimo sričių.
PRENUMERATA: metams visur 6 dol., visose Amerikose — 7.50 Kanadoje — 5 doleriai. Už laikraštį galima mokėti dalimis — pusmečiais, ketvirtimis ir nuo to kaina nekinta.
NAUJAI ATVYKĘ "NEPRIKLAUSOMĄ LIETUVĄ" gauna bargan ligi jie gauna darbą ir užsidirba.

7722 George St., Ville Lasalle, Montreal, P. Q. Canada
ADRESAS: "NEPRIKLAUSOMA LIETUVA".

ISEJO NAUJA KNYGA

AMERIKOS IDOMYBĖS

Parašyta S. MICHELSONO važiuojant pažliurėti Amerikoje

JOJE APRASOMA:

Apie kelionę Aliaskon; Vaizdai nuo Atlanto iki Pacifiko; Dar-bininkų fabrikai Vakaruose; "Proletariato diktatura"; Įspūdiai iš Kalifornijos; Raudonmedžių imperija; Apie Hollywood žvaigž-des; Kaip lietuvis vyną daro; Amerikos dykumos; Mirties Klonis; Suakmenėjęs miškas; Yellowstone Parkas su verdančiais šaltini-ais, maškomis ir tt.; Grand Canyon tarpekli; Įspūdiai iš Meksikos, Bullų kava; Pas "mormonus" jų tikyba, praetis ir dabartis; Ežeras, kuriame žmogus neskesta; Neįsimatuoti Texas valstijos turtai; Floridos Vaizdai; Jaunystės šaltinis; Kaip gyvena rezervatų indėnai; Nuostabių požemių urvai; Upė po žeme; Žuvys be akių.

Ir daug, daug kitų idomybių! Su gražiais paveikslais. Užsieniusiems knyga tuoj pat pasiūlysiama. Kaina tik 75 centai.

Užsakymus ir pinigų prašome siųsti šiuo adresu:

"KELEIVIS"

636 East Broadway So. Boston 27, Mass.

NAUJIENOS

Pirmas ir geriausias lietuvių dienraštis Amerikoje

NAUJIENOS turi savo korespondentus kiekvienoje didesnioje Amerikos lietuvių kolonijoje ir įvairiose Europos bei Pietų Amerikos valstybėse.

NAUJIENOS spausdina vėliausias, tiksliausias ir įdomiausias žinias iš lietuvių ir kitų tautų gyvenimo.

NAUJIENOS spausdina svarbiausius lietuvių gyvenimo reikalus liečiančius straipsnius ir "Kritikos bei polemikos" skyriuje leidžia visiems pareikšti savo nuomonę.

NAUJIENŲ prenumerata yra tokia: JAV ir Kanadoje — \$11.00 metams, \$6.00 — pusel metų. Kitose valstybėse — \$14.00 metams, \$7.00 — pusel metų. Chicagoje — \$13.00 metams, \$7.00 — pusel metų.

NAUJIENAS gausite, jei pasiųsite čekį arba money Orderį tokiu adresu:

1739 South Halsted Street, Chicago 8, Illinois